

EFANE NASIL DOĞDU

Cihan YILDIRIM

ESKİŞEHİR TİCARET ODASI YAYINLARI

Şehir Kùltùr Serisi - 9

EFSA NE NASIL DOĞDU

Cihan YILDIRIM

Babam'a...

ESKİŞEHİR TİCARET ODASI YAYINLARI NO: 34

Şehir ve Kültür - 9

ISBN: 978-605-137-677-6

Yazar

Cihan YILDIRIM

Tasarım

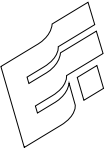
Gökhan GÜÇLÜ

Baskı

Aktüel Tanıtım & Ofset Hizmetleri

Tel: 0.222.234 86 30

Eskişehir, 2018

ESKİŞEHİR TİCARET ODASI

İstiklal Mah.İki Eylül Cad. No: 28/6

ODUNPAZARI / ESKİŞEHİR

Tel: +90 (222) 222 26 26 (pbx)

Faks: +90 (222) 230 72 33

www.etonet.org.tr

**ESKİŞEHİRSPOR'UN İLHAM KAYNAĞI
DEMİRSPOR**

13

**KILIÇOĞLU'NUN DESTEĞİ
ŞEKER'DEKİ İLK MAÇLAR**

19

**İLK HAZIRLIK MAÇLARIMIZ
'RENGİMİZ' BELLİ OLUYOR
ARMAMIZIN HİKAYESİ**

23

**İLK RESMİ MAÇTA KASIMPAŞA'YI
YENDİK, PLAY-OFF'TA PATLADIK**

31

**ESES BİRİNCİ LİG'E
AMİGO ORHAN SAHNEYE ÇIKIYOR**

37

“ Sporda başarılı olmak için bütün milletçe sporun niteliği ve değeri anlaşılmış olmak ve ona kalpten sevgiyle bağlanmak ve onu vatani görev saymak gerekir. ”

K. Atatürk

Metin GÜLER
Eskişehir Ticaret Odası Başkanı

Anadolu'nun futbol efsanesi Eskişehirspor.

Yolu Eskişehir'den geçmiş, bu şehirde doğmuş ya da okumuş herkesin gönlünde ayrı bir yeri vardır Eskişehirspor'un... Başarılarından yalnızca şehrimizde ve Anadolu'da övgüyle bahsedilmemiş; taraftarıyla, futbola kazandırdığı güzelliklerle, marşlarıyla, sloganlarıyla, bandosuyla Eskişehirspor tüm Türkiye'de yer etmiştir. Eskişehirspor futbolu biraz bilen her kesimin takdirini kazanmış, ülkemizin futbol tarihine adını altın harflerle yazdırmıştır.

Eskişehirspor galip geldiğinde şehrimizin sokaklarının bayram yerine dönmesinin, mağlup olduğunda herkesin yüzünün asık olma sebebidir. Eskişehirspor'a çocuk yaşlarda gönül vermiş biri olarak, maçı kazandığımızda Atatürk Stadyumu'ndan büyük sevinçlerle, kaybettığımızda ise büyük bir üzüntüyle eve dönmüşlüğü çoktur.

Ayrıca tarihi boyunca Eskişehirspor, her deplasman maçında taraftarı tarafından desteklenen nadir kulüplerdendir. Bu yönüyle Eskişehirspor sevgisi ne kar, ne kış, ne de mesafe kavramı dinlemektedir.

Her ne kadar bugün hak ettiği yerde olmasa da Eskişehirspor'umuzun en kısa süre içinde eski günlerine döneceğine, endüstrileşen futbola karşın yine rüzgar gibi eseceğine yürekten inanıyorum.

İşte bu sözlü tarihte Eskişehirspor efsanesinin futbol tarihindeki yolculuğuna nasıl başladığı çok özel anılar ve sohbetlerle anlatılmaktadır.

Eskişehir Ticaret Odası olarak şehrimizin kıymetli markalarından ve değerlerinden biri olarak gördüğümüz Eskişehirspor'un kuruluş hikayesinin anlatıldığı bu sözlü tarihin sizlere ulaştırılmasına destek olmaktan büyük mutluluk ve gurur duyuyorum.

Saygı ve sevgilerimle...

Cihan YILDIRIM
Gazeteci - Yazar

Böylesi bir çalışmaya girdiğim için ‘haddimi biraz aştığımı’ itiraf etmeliyim. Gazetecilik her dönem büyük bir koşuşturmayla yapılan bir meslek. Eskişehirspor’un ilk yıllarını güzel bir şekilde kaleme alacak onlarca gazeteci tanıyorum. Ama vakitleri yok... Spor gazeteciliği ile uğraşan abilerim, arkadaşlarım Efsane’nin peşinde her geçen gün daha yoğun bir mesai içindeler. Özellikle de son yıllarda... Can derdindeler desem yeridir. Yaşı kaç olursa olsun hepsi muhabirlik yapmaya da devam ediyor. Vakit yokluğundan kastım bu... Yazışları Müdürlüğü bana biraz ‘vakit’ bırakıyor. O nedenle böyle bir çalışmaya cesaret ettim. Sağlam bir arşivi ve hafızası olan Osman Cemoğlu’nun mesai arkadaşım olması da en büyük şansım oldu. Eskişehirspor’un ilk yıllarına ait derli toplu kaynak sıkıntısı ortada. Bu sıkıntıyı aşmak için iyi niyetli ve mütevazı bir girişim yaptık. Eskişehirspor hangi şartlarda kuruldu? Kimler transfer edildi, hangi takımlar bir araya geldi? Armanın, renklerin hikâyesi... Yaşamdaki bütün ilkler önemlidir... İlk maçları hangi takımlarla, nerede oynadık? İlk maçımızı hangi takımla yaptık? İlk başkan, ilk kaptan... İlk golümüzü kim attı? Kurulduğu yıl Birinci Lig’e nasıl yükseldi? Unutulmaz anlar ve kahramanlar... Bu hikâyede kahraman çok. Dinlerken, kayıtları deşifre ederken ve haber yaparken heyecanlandığım bir hikâye... İlham olması dileğiyle...

Eskişehirspor efsanesini başlatanlara, bugünlere gelmesinde emeği olanlara, hikâyenin gelecek kuşaklara aktarılmasına vesile olan Osman Cemoğlu’na ve çalışmanın kitap haline gelmesini sağlayan Ticaret Odası Başkanı Metin Güler’e teşekkür ediyorum.

*1964'te İzmir'e üniversiteler arası şampiyonaya giden
Akademi Takımı da rakiplerini ezerek Türkiye Şampiyonu
olur. Bu başarılar Es-Es'in ilk ayak sesleridir...*

ESKİŞEHİRSPOR'UN İLHAM KAYNAĞI DEMİRSPOR

NEREDEN ÇIKTI BU RÖPORTAJ...

Son yıllarda maalesef her türlü bilginin 'internette, sosyal medyada' olduğunu sanıyoruz. Büyük yanılgı içindeyiz... Bunu Osman Cemoğlu ile tanıştıktan sonra daha iyi anladım. Cemoğlu'nun 'uzmanlık alanı' gereği zaman zaman internette Eskişehirspor ile ilgili yer alan 'yanlış bilgilere' değinirdik. Hele söz konusu Efsane'nin doğuş yıllarıysa bilgilerin 'acıklı' olduğunu gözlemledim. Dönemin tanıkları da birer birer aramızdan ayrıldığı için 'atış serbest' gibi bir durum söz konusu. Çoğu Eskişehirspor'a ve temsil ettiği ruha 'zarar verir' nitelikte olan bilgi kirliliğini önlemek için Cemoğlu ile böyle bir çalışma yaptık. Umarım doğru kaynaklarla başka çalışmalar da yapılır. Özellikle gençlerin okumasını umduğum röportajın devamını getirenler olacaktır. Biz bu çalışma da sadece "Eskişehirspor nasıl doğdu" sorusunu cevaplamaya çalışacağız.

Bu soruyu yönelttiğim Cemoğlu, bizi biraz daha gerilere götürerek sözlerine şöyle başladı: "İstanbul-Bağdat demiryolu hattı yapılırken 1894 yılında Almanlar tarafından buharlı lokomotif ve vagon tamiri ihtiyacını karşılamak üzere Eskişehir'de küçük bir atölye kuruldu. O küçük atölye, çeşitli evrimlerden geçerek bugün ülkemizin önemli sanayi kuruluşlarından biri haline gelen TÜLOMSAŞ olmuştur. Bir taraftan raylı ulaşım hizmeti vermeye çalışan o fabrikada bir spor kulübü kurulur ve çeşitli branşlarda şehrin çocuklarına ve gençlerine spor hizmeti sunar.

Kurulan bu takım, kısa sürede Eskişehir'in spor hayatında önemli katkılar yapar. Ulusal ve uluslararası derece elde eden gençler Demirspor'da yetişerek ay yıldızlı forma ile ülke çapında isim yapar. 1930 yılında Demirspor futbol takımı kurulur, çok değil 10 yıl sonra 1940 yılında Türkiye Şampiyonu olur. Üstelik finalde Fenerbahçe'yi 3-1 yenerek şampiyon olur. Bu başarı Eskişehir için büyük bir sevinç, gurur ve motivasyon kaynağı olmuştur. Demirspor'un ülke çapındaki başarısı Kurtuluş Savaşı'nın bütün acılarını ve yokluğunu yaşayan Eskişehir için çok önemlidir. Bu fabrika yalnızca yolcu ve yük taşıyan lokomotif değil, Demirspor vasıtasıyla, futbol dahası spor kültürüne de lokomotiflik yapmıştır. Eskişehirspor'un kazanma ruhu yani 1965 ruhu dediğimiz özellik 1940 Demirspor'undan geliyor. Eskişehirliiler bunu pek

Demirspor, 1940 yılında Fenerbahçe'yi 3-1 yenerek Türkiye şampiyonu oldu. Kaptan Mennan Yalın, şampiyonluk şiltini sonraki yıllarda TBMM ve Fenerbahçe Başkanlığı da yapan dönemin Dışişleri Bakanı Şükrü Saraçoğlu'ndan aldı.

bilmez ama Eskişehirspor'un ilham kaynağı bence Demirspor olmuştur.”

AKADEMİ'NİN ŞAMPİYONLUĞU DOĞUMU MÜJDELER GİBİYDİ...

Cemoğlu: Orhan Şeref Apak, o yıllarda Futbol Federasyonu Başkanı'dır. Türkiye'de futbolun gelişmesine en büyük katkısı veren unutulmaz bir spor adamıdır. 1963'te Türkiye İkinci Ligi'ni kurmuştur. 1959'da şu an Süper Lig dediğimiz lig kuruluyor. İkinci Lig'in kurulmasıyla futbol bütün ülkeye yayılıyor. Futbolumuz İstanbul, Ankara ve İzmir tekelinden kurtuluyor. 1960'lı yılların başında Eskişehir'in de aralarında olduğu kentlerde yavaş

Eskişehirspor amatör kümede mücadele eden üç takımın birleşmesiyle kuruldu. İdmanyurdu, Yıldıztepe ve Akademi Gençlik. Fotoğrafta Eskişehirspor'un nüvesini teşkil edecek olan Akademi Gençlik Takımı, Şeker Stadi'nda oynayacağı bir maç öncesinde görülüyor.

yavaş ‘şehir takımı kuralım’ düşüncesi hâkim olmaya başlıyor. Eskişehir’de Amatör Küme’de oynayan Akademi Gençlik diye bir takım var. Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi’nde okuyan yetenekli öğrencilerin takımı ve semt takımı olan Gençlikspor’un birleşmesiyle kurulmuştur. Akademi takımı 1964 yılında İzmir’e üniversiteler arası şampiyonaya gidiyor. Bütün rakiplerini adeta silindir gibi ezerek Türkiye Şampiyonu oluyor. Eskişehir böylece Demirspor’un ardından futbolda önemli bir başarı daha kazanıyor.

“ELİNİZDE BÖYLE ÇOCUKLAR VAR”

Cemoğlu, şöyle devam etti: “Fethi Heper, Metin Büyüksolak, Mengü Ertel, Öncü Boğatır, Ünver Şeren, Ayhan Aşut (Kebur Ayhan) o sıralarda hepsi Akademi’de hem okuyor, hem de okul takımında oynuyor. Onları çalıştıran da Fenerbahçe’de ve Beykoz’da futbol oynamış Abdullah Matay’dır. TFF İzmir temsilcisi Burhanettin Türker “Böyle bir takımınız var. Doğrudan katılın lige. Süper bir takım. Elinizde böyle çocuklar var” diyor. Bu arada Anadolu takımları İkinci Lig’de yer almaya başlıyor. Aranan şartlara haiz olan illerin takımları Futbol Federasyonu Başkanı Orhan Şeref Apak ve Yönetim Kurulu kararıyla doğrudan 2. lige alınıyor. İzmir’den Demirspor, Ülküspor, Ankara’dan Altındağ, Güneşspor, Manisaspor, Mersin İdmanyurdu, Bursaspor ve daha birçok takım lige bu şekilde iştirak ediyor. Yani Federasyon yetkilileri kente gelip alt yapıya bakıyor. Tesis, stadı, salonu var mı? Şehirde konaklama için otel, lokanta gibi işyerleri ne durumda? Görüşleri olumluysa lige alınıyorlardı.

Eskişehir’de de şehrin ileri gelenleri zaman zaman bir araya gelerek bütün şehri temsil edecek bir takım kurulmasını düşünüyorlardı.”

Akademi takımını çalıştıran Eskişehirspor’un ilk teknik direktörü Abdullah Matay (beyaz giysili) ile ilk başkanımız Aziz Bolel (takım elbiseli ve fötr şapkalı) konuşurken görülüyor.

Nihat ATACAN

Fethi HEPER

Eskişehirspor kurulmadan önce kentin yüzde 80'i Beşiktaşlı'ydı. Beşiktaş'ı çok seviyorlardı. Çünkü Eskişehir'in üç evladı Yüksel Özbek, Süreyya Özkefe ve Fehmi Sağınoglu Beşiktaş'ta oynuyordu.

KILIÇOĞLU'NUN DESTEĞİ ŞEKER'DEKİ İLK MAÇLAR

Cemoğlu, takım kurma girişimlerini şöyle anlattı: “Bir takım kurma fikri giderek olgunlaşınca şehrin işadamları ve kanaat önderleri Ticaret Odası’nda toplantılar yapıyordu. Hatta 23 Mayıs 1965’te Şeker Stadi’nda çeşitli oyuncuların davet edildiği ‘Eskişehir Karması’ adıyla Ankara’nın Birinci Lig takımı PTT ile özel bir maç yapıldı. Bu maçı rahmetli babamla birlikte izlemiştim. Henüz adımız Eskişehirspor değildi. Amaç geleceğin Eskişehirspor’unu oluşturacak futbolcuları

izlemektir. Karşılaşmayı Ankara’nın şimdiki Süper Lig’de oynayan güçlü takımı PTT 3-0 kazandı. Beğenilen bazı futbolcular transfer listesine alınmıştı. Tabi bu arada Eskişehirspor’u kurma çalışmaları da hızla devam ediyordu. Deneyimli bir tüccar olan Aziz Bolel’in Sakarya Caddesi’nin girişinde sağda beyaz eşya satan dükkânı vardı. Aziz Bolel de bir abi gibi bu kuruluşa öncülük ediyordu. Takım kurmak için uğraşanlar arasında şehrin önemli isimleri bulunuyordu. Bunların arasında Mustafa Doğramacı, Aydın Begiter, Şükrü Kuntasal, Dündar Özbil, İsmail Özdemir, Yalçın Kılıçoğlu, Necmettin Eldem gibi isimlerin de olduğu bir grup 24 Mayıs 1965’te TFF’ye ilk başvuruyu yapıyor. Ve 19 Haziran 1965’te Eskişehirspor resmen kuruluyor.”

İlk Başkan Aziz BOLEL

Cemoğlu, şöyle devam etti:

***“Eskişehirspor, Eskişehir’e
Formasıyla renk,
Başarılarıyla Ahenk,
Golleriyle hareket,
Şöhretiyle bereket getirecektir.”***

diyerek yola çıkan Aziz Bolel’in başkanlığındaki ilk Yönetim Kurulu şu isimlerden oluşuyordu; Dündar Özbil (2. Başkan), İsmail Özdemir (Genel Sekreter), Niyazi Önal (Genel Kaptan), Necmettin Eldem (İdare Amiri), Aydın Begiter (Muhasip), Ziya Şener (Veznedar), Abdullah Uygur (Bölge Temsilcisi), Lami Görker (Kulüp Doktoru), Yalçın Kılıçoğlu (Üye), Mustafa Doğramacı (Üye), Nafiz Yazıcıoğlu (Üye), Şükrü Kuntasal (Üye), Tayyip Uygur (Üye).

Yalçın KILIÇOĞLU

2. Lig maçları 1965 yılı Eylül ayının ilk haftasında başlayacaktı. Yani fazla bir zaman yoktu. Transfer için hızla para toplanıyor ama küçük küçük paralar. Asıl kaynak Yalçın Kılıçoğlu’ndan geliyor. Amigo Orhan, o günleri anlatırken üzerine basa basa söylüyor; ***“Eskişehirspor’u, Eskişehirspor yapan Yalçın Kılıçoğlu’nun desteği ve maddî katkısıdır.”***

HANGİ TAKIMDAN KİMLER ALINDI?

Cemoğlu: “Gençlerbirliği ile oynanan maçta galibiyetten çok oynanan güzel futbol gelecek adına büyük ümit vermişti. Transferde son aşamaya

gelinmiş ve Eskişehirspor'u temsil edecek kadro hemen hemen oluşmuştu.

Akademi Gençlik'ten Fethi Heper, Metin Büyüksolak, Mengü Ertel, Öncü Boğatır, Ünver Şeren, Fatihspor'dan Çetin İmrek (Yamuk Çetin), Mehmet Dülger (Agop Mehmet) ve İsmail Arca, Ankara Şeker'den Muzaffer Çil, Eskişehir İdmanyurdu'ndan İlhan Çolak, Demirspor'dan Ayhan Aşut (Kebur Ayhan), Nihat Atacan (Fethi Nihat Ender filelere gönder'in Nihat'ı. Tığ Nihat derlerdi), Kütahya Linyitspor'dan Mahmut Şölenişçi, Bursaspor'dan Hasan Bora, Vefa'dan kaleci Hakkı Aygün, Sivas Karagücü'nden kaleci Orhan Aydıngör (Yağlı Orhan), Toprakspor'dan Kamuran Yavuz ve Faik Bıkmaz aklıma gelen transferlerden.

İLK KAPTANIMIZ YÜKSEL ÖZBEK

Cemoğlu: Bunların başına da Eskişehir'in öz çocuğu olan Beşiktaş'ın yıldız futbolcusu Yüksel Özbek'i bir ağabey ve takım kaptanı olarak getirdiler. Ancak çok başarılı bir futbolcu olan Yüksel Özbek'in önceki sezondan kalma dizinden bir sakatlığı vardı. İstikrarlı bir şekilde oynamıyordu. O nedenle ilk kaptanımız olarak Agop Mehmet (Dülger) bilinir. Oysa Eskişehirspor'un ilk kaptanı tartışmasız Yüksel Özbek'tir. Akademi Gençlik'i çalıştıran disiplinli ve sert karakteriyle hatırladığım Abdullah Matay'da Eskişehirspor'un ilk antrenörüdür.

8 Ağustos 1965'e gelindiğinde Kırmızı Siyah formayla ilk kez Eskişehirspor adıyla yine Şeker Stadı'nda Ankara'nın 1. Ligde (Süper Lig) oynayan takımı Gençlerbirliği ile bir hazırlık maçı yapıldı.

İLK HAZIRLIK MAÇLARIMIZ 'RENGİMİZ' BELLİ OLUYOR ARMAMIZIN HİKAYESİ

Eskişehirspor'un yaptığı ilk hazırlık maçlarına da değinen Osman Cemoğlu, şöyle devam etti: "8 Ağustos 1965'e gelindiğinde Siyah Kırmızı formayla ilk kez Eskişehirspor adıyla yine Şeker Stadı'nda Ankara'nın 1. Ligde (Süper Lig'de) oynayan takımı Gençlerbirliği ile bir hazırlık maçı yapıldı." Bu karşılaşma için Eskişehirspor'un ilk hazırlık maçı denebilir. Bu maçı da büyük heyecanla izlemiştim. Gençlerbirliği'ni Fethi Heper'in attığı iki gol ile 2-0 yenmiştik. Başlama vuruşunu da Başkan Aziz Bolel yapmıştı.

Eskişehirspor ilk hazırlık maçını 8 Ağustos 1965'te Şeker Stadı'nda Gençlerbirliği ile oynadı. Maçın başlama vuruşunu Başkan Aziz Bolel yapmıştı.

Fethi HEPER

TURGAY ŞEREN VE METİN OKTAY ŞEKER STADI'NDA

Gençlerbirliği maçından iki hafta sonra Şeker Stadi'na Galatasaray geliyor. Tarih 22 Ağustos 1965... Şeker Stadi'nda boş yer yok. Kolay değil herkesin gazetelerde gördüğü, radyolarda dinlediği efsane kaleci Turgay Şeren, ülkenin en büyük golcüsü Metin Oktay canlı izlenecek. Eskişehirspor'un isimsiz ve genç oyuncuları o gün Galatasaray karşısında müthiş bir oyun çıkarıyor Fethi Hepar o maçta üç gol atıyor. Yanılmıyorsam maçın hakemi (Sarı Kemal) Kemal Üngör... Hakem golün birini vermiyor ve maç 3-2 Galatasaray'ın galibiyetiyle bitiyor.

ESKİŞEHİRSPOR UMUT VERDİ

Hatta o maçta Galatasaray'ın kalecisi Turgay Şeren için gazeteler İzmirspor lig maçında sakatlandığı için tam 6 ay sonra omuzunda platin çivi ile sahaya çıktığını haber yapıyor. Metin Oktay'ı ve diğer ünlü oyuncuları gördük. Rüya gibi bir şeydi bizim için... 3-2 bitti ama bizim takım muhteşem bir futbol oynadı. Birinci Lig (Süper Lig) takımı gibiydi Eskişehirspor. Gelecek adına büyük umut verdi.

Ayaktakiler soldan: Aziz Bolel, Yüksel Özbek, İsmail Arca, Mahmut Şölenişçi, Hasan Bora, Muzaffer Çil, Hakkı Aygün, Mehmet Dülger.

Oturanlar soldan: Çetin İmrek, Fethi Heper, Nihat Atacan, Ayhan Aşut.

Eskişehirspor son hazırlık maçını 22 Ağustos 1965'te Galatasaray ile yaptı. Şeker Stadi'nda oynanan karşılaşma 3-2 Galatasaray'ın galibiyetiyle bitti.

HAZIRLIK MAÇLARI NEDEN ŞEKER'DE?

Cemoğlu, Eskişehirspor'un hazırlık maçlarını neden Şeker Stadi'nda yaptığını şöyle anlattı: “Çünkü Atatürk Stadi'nda müthiş bir çalışma var. 1952 yılında hizmete giren Atatürk Stadi'na ilk kez açık tribün yapılıyor. Tel örgülerin arkasından maçları izlerdik. Stadımız İkinci Lig'e hazırlanıyor, zemin çimle kaplanıyordu.”

Cemoğlu: Hürriyet, Milliyet ve Tercüman gibi gazetelerde her zaman Eskişehirspor haberi çıkmazdı. Çıkan haberleri kesip saklardık. Eskişehirspor dosyası yapmıştım. Orhan Şeref Apak'ın stadımızı incelemesi, stattaaki çalışmalar bizim için önemli haber sayılırdı.

HERKES RENKLERİ ÇOK BEĞENDİ

Cemoğlu, Siyah kırmızı renklere nasıl sahip olduğumuzu ise şöyle anlattı: “Takımın renklerinin tespiti konusunda şu öykü yaygın olarak anlatılır. Yönetim Kurulu önce mavi ve beyaz renkler üzerinde duruyor. Anlamı yalnızca Eskişehir’de çıkan lületaşının beyazı ve Eskişehir’in havacılık kenti olması nedeniyle hava kuvvetlerinin mavi rengi. Ancak daha sonra Yunan bayrağının renklerini çağrıştırdığı gerekçesiyle bundan vazgeçilir. O yıl Fransa Kupasında Sedan’ı yenerek şampiyon olan Rennes’in Paris Match dergisinin kapağında siyah kırmızı formalı çok güzel bir resmi yayınlanır. Bu dergiyi kurucu üyelerden Nafiz Yazıcıoğlu alır ve yönetici arkadaşlarına gösterir. Herkes renkleri çok beğenir. Yöneticilerden Mustafa Doğramacı ise konuyla ilgili olarak Federasyon Başkanı Orhan Şerif Apak’ın, Eskişehirspor’un 2. Lige alınmasına büyük destek verdiğini ve ona bir jest, bir vefa olarak daha önce başkanlık yaptığı Gençlerbirliği’nin siyah kırmızı renklerini alalım der. Böylece bütün yönetim oy birliği ile EsEs’in renginin Siyah-Kırmızı olmasına karar verir.”

ARMADAKİ ÜÇ YILDIZIN ÖYKÜSÜ

Cemoğlu, armanın ve üç yıldızın öyküsü için de şunları kaydetti: “Bilindiği gibi Eskişehirspor armasında yeşil, siyah ve kırmızı renklerden oluşan üç yıldız vardır. Bunlar Eskişehirspor kurulurken birleşen üç takımı ifade eder yani Eskişehir Amatör Küme Takımlarından İdmanyurdu, Yıldıztepe ve Akademi Gençlik takımlarını sembolize eder. Armanın meydana gelişi ise şu şekildedir. İlk başkanımız Aziz Boale şair ve sanatçı ruhlu bir insandır bazı çizimler, denemeler yapar. Bu çalışmalardan yola çıkan bir fabrikada desinatör (Teknik Ressam) olarak çalışan Selahattin Vapur, armaya bugünkü bilinen son şeklini verir ve Eskişehirspor’un resmi arması bu şekilde belirlenir.”

ESKİŞEHİR’DE ÜÇ BÜYÜK VARDI

Cemoğlu: Eskişehir’de futbol kültürü zaten çok gelişmişti. Şeker Stadi’ndaki amatör küme maçları tıklım tıklım olurdu. Eskişehir’de üç büyük vardı o zaman. Demirspor, Şekerspor ve Havagücü... Şehirde futbola ilgi büyük olduğu için Eskişehirli Beşiktaş, Fenerbahçe ve Galatasaray’ı tutardı.

Şehirden, İstanbul'a otobüsler kalkar önemli maçlara gidilirdi. Hiç unutmam babam beni 1962 yılında İnönü Stadı'nda oynanan ve 1-1 sonuçlanan Fenerbahçe, Beşiktaş derbisine götürmüştü. O zaman maçtan çok tribünlerin atmosferinden müthiş etkilenmişim.

YÜZDE 80 BEŞİKTAŞ'I TUTUYORDU

Cemoğlu: Eskişehirspor kurulmadan önce Eskişehirliilerin yüzde 80'i Beşiktaşlı'ydı. Beşiktaş'ı çok seviyorlardı. Çünkü Eskişehir'in üç evladı, üç milli sporcu Beşiktaş'ta oynuyordu. Onlar kentin gurur vesilesiydi... Yüksel Özbek, Süreyya Özkefe ve Fehmi Sağinoğlu. Üçü de Demirspor'da yetişmiş, Yüksel Ankara PTT, Süreyya Ankara Demirspor ve Fehmi ise Kasımpaşa'da oynadıktan sonra yolları Beşiktaş'ta birleşmişti.

1960'lı yıllarda Eskişehir'in 3 çocuğu Beşiktaş Kulübünün önemli futbolcuları arasında yer alıyordu.

Eskişehirspor'un asıl patlaması, kimlik kazanması, Anadolu devriminin ilk kıvılcımları şimdilerde play-off dediğimiz maçlarda oldu. Otoriteler tarafından Eskişehirspor için 'İlk 4'e girdi ama play-off'ta başarılı olamaz' yorumları yapılıyordu.

İLK RESMİ MAÇTA KASIMPAŞA'YI YENDİK, PLAY-OFF'TA PATLADIK

O günlerin tanığı Osman Cemoğlu, Eskişehirspor'un ilk günlerini anlatmaya devam ediyor: "Galatasaray ile yapılan hazırlık maçından 13 gün sonra 5 Eylül 1965'te gelin gibi hazırlanan Atatürk Stadı'nda Eskişehirspor ilk resmi maçına çıkıyor. İkinci Lig o zaman 11'er takımdan oluşan Kırmızı ve Beyaz olmak üzere iki grupta oynanıyor. Eskişehirspor Beyaz Gurupta yer alıyor. İlk maçta rakip Kasımpaşa. Açık tribünün Hastane tarafındayım. Müthiş bir atmosfer var. Stat dolu... Herkes bilet kuyruklarında."

FETHİ'NİN KAFAYLA ÜÇ GOLÜ VAR

"Fethi Heper bir sohbetinde 'Biz bu kadar çime alışkın değiliz. Canımız çıktı. İlk yarı çok yorulduk' diyor. Çimin boyutunu yüksek tutmuşlar. Ve maç başlıyor. İlk golümüzü Fethi Heper, 22'nci dakikada Hastane tarafındaki kaleye kafayla atıyor... Çok ilginç bildiğim kadarıyla Fethi Heper Eskişehirspor'da üç kez kafayla gol atmıştır. Üçü de tarihe geçmiştir. İlki budur. İkincisi 1967'de yani Birinci Lig'de İnönü'de Beşiktaş'ı 1-0 yendiğimiz maçta deniz tarafına

Eskişehirspor tarihindeki ilk resmi maçını 5 Eylül 1965'te Kasımpaşa ile yaptı. Fethi Heper'in 22'nci dakikada attığı kafa golü Es Es'in ilk resmi golü olarak kayıtlara geçti.

ESKİŞEHİRSPOR 1965 - 1966

Ayaktakiler soldan: Nihat Atacan, Fethi Heper, Kamuran Yavuz, Mehmet Dülger, Muzaffer Çil, Kaleci Hakkı Aygün...

Oturanlar soldan: Kaptan Yüksel Özbek, Hasan Bora, İsmail Arca, Mahmut Şolenişçi, Ayhan Aşut...

attığı kafa golüdür. Üçüncüsü de Sevilla maçındaki gollerinden biridir.”

KALECİ BAYGINLIK GEÇİRDİ

“Daha sonra 38. dakikada kazanılan penaltıyı solbek Mahmut Şölenişçi kullanıyor. Toplara çok sert vuran bir oyuncuydu. Gerildi, gerildi bütün stat nefesini tuttu. Çıt yok. Öyle sert vurdu ki top kaleciye çarptı ve kaleci yıkıldı kaldı. Hatta kısa süreli bir baygınlık geçirdi. Mahmut kaleciden dönen topa tekrar vurarak golü attı. Durum 2-0 oldu. Ancak Kaleciyi ayıltmak için bir süre uğraşılar. Ve İlk resmi maçımızda Kasımpaşa’yı 2-0 yendik.”

ESKİŞEHİRSPOR, TÜRKİYE’NİN DİKKATİNİ ÇEKTİ

Cemoğlu, Play-Off’ta mücadele etmeye hak kazanan o günlerin Eskişehirspor’unu şöyle anlattı: “Kırmızı ve Beyaz grupları ilk sırada bitirenler o zamanki statüye göre şampiyon oluyordu. İlk dört sırada

Eskişehirspor kurulduğu andan itibaren büyük bir ilgi gördü. Eskişehir’deki ve deplasmanlardaki bütün maçlarını binlerce kişi büyük bir heyecan ve tutkuyla izlerdi.

bitiren ekipler lig usulü yeniden karşılaşırlardı. O karşılaşmalara ‘ilk dörtler’ denirdi. Bu günkü adıyla Play-Off’ta sekiz takım çift devreli yeniden oynardı. Eskişehirspor ilk kez katıldığı İkinci Lig Beyaz Grubu Bursaspor’un ardından 2’nci olarak bitirerek Play-Off’a katıldı. Eskişehirspor’un asıl patlaması, futbol anlamında kimlik kazanması, Anadolu devriminin ilk kıvılcımları şimdilerde play-off dediğimiz o maçlarda oldu.”

MÜTHİŞ BİR ESKİŞEHİRSPOR VARDI

O dönem futbol otoriteleri Eskişehirspor için ***“İlk dörde girdi ama play-off’ta başarılı olmaz”*** diye yorumlar yapıyordu. Beyoğluspor, Yeşildirek, Altınordu, Bursaspor Adana Demirspor, Sakaryaspor ve Mersin İdman Yurdu gibi güçlü takımlar vardı. İki takım Birinci Lig’e yükselecekti. Eskişehirspor bu maçlarda Türkiye’nin dikkatini çekti. Müthiş bir Eskişehirspor vardı. Seyredenleri mest eden, tribünleri coşturan, rakipleri ezen bir Eskişehirspor’u orada gördük.

Ayhan Aşut

Kamuran Yavuz

1966 yılındaki Play-Off maçında Bursaspor ile de karşılaştık. Tarihi maçı 3-1 kazandık. Amigo Orhan da o maçta 'sahneye' çıktı. 12 Haziran 1966'da Eskişehir'deki maçta Güneşspor'u 3-1 yenerek Birinci Lig'e yükseldik.

ESES BİRİNCİ LİG'E AMİGO ORHAN SAHNEYE ÇIKIYOR

O MAÇIN TARİHİMİZDE ÖZEL YERİ VAR

Osman Cemoğlu, Eskişehirspor'un tarihi maçlarından birini şöyle anlattı: "Play-Off maçları 66 yılının Mart ayında başladı ve Haziran'ın ilk haftasında tamamlandı. 3 Nisan 1966 tarihini hiç unutamam. Bursa'ya gittik. Dalga dalga... Otobüslerle, arabalarla... Açık kasalı kamyonlarla... Yine hastalık derecesinde bir Eskişehirspor sevdalısı olan babam Avni Cemoğlu ile birlikte gittim. Adeta Bursa'ya çıkartma yaptık. Yollarda birbirini sollayanlar, marşlar, el sallamalar, kornalar... Bursa'ya kadar ucsuz bucaksız bir konvoy oluşturduk. Maç müthiş bir ortamda oynandı. Sahada da çok sert futbol var. Maç ikide bir duruyor. Sakatlıklar, sedyeler... Anormal bir atmosfer. Maçın son 15 dakikasında açık tribünün arkasından taşlar yağmaya başlıyor. Babamla stattan ayrılmak zorunda kaldık. Dışarıda beş taşın 25 kuruşa satıldığını gördüm. O tarihi maç 3-1 kazandık. Amigo Orhan da o maçta 'sahneye' çıktı. Maçtan sonra Bursalı taraftarlar bizimkiler karşı karşıya geliyor. Yüzlerce Bursalı... Amigo Orhan ve arkadaşları kaçmıyor. Aksine hücum ediyorlar. Yiğit bir insandır. Yüz yüze bir temas oluyor, sürtüşmeler, yumruklaşmalar oluyor... Bursalılar kaçmaya başlıyor. Amigo Orhan bu maçtan sonra artık sahaya iniyor. Bir baba Hindi ve es es es ki ki ki eski eski es tezahüratlarıyla yepyeni bir tribün kültürü yaratıyor. Bursa'dan sonraki ilk maçta Amigo Orhan, tribünleri sahanın ortasından yönetmeye başladı. Önceleri böyle bir adet yoktu. Bursalı taraftarlardan ipini koparan sahaya iniyordu. Sonra Amigo Orhan da indi

ama tam bir centilmen, tam bir maestro gibi. Sonra bütün Türkiye tanıdı onu. Fenerbahçe tarihinin en büyük zaferlerinden birinde kendisine görev teklif edildi. Manchester City maçında Orhan Abi (Erpek) görev yaptı. Bursa maçı takıma öz güven getirdi, tribünleri de ateşledi. İstanbul'da onca takım var, futbol kültürü var, seyirci var ama hepsi Eskişehirspor taraftarına o yıllardan itibaren hayranlık duymaya başladı. İstanbullu sporseverler sadece takımı değil, İnönü ve Ali Sami Yen Stadi'na taraftarın şovunu da izlemeye gelirdi.”

Amigo Orhan

Amigo Orhan

KİMSENİN BEKLEMEDİĞİ BİR BAŞARIYDI

Cemoğlu: Play-Off maçları sonunda Eskişehirspor ve Altınordu 1. Lig'e yükseldi. Eskişehirspor kurulduğu yıl Süper Lig'e çıkan ilk ve tek takım oldu. Ülke futbol tarihinde bir ilk oluyordu bu durum. Kimsenin beklemmediği bir başarıydı. Çünkü çok köklü ve büyük takımlar vardı. Kimse böyle bir başarı beklemiyordu. Ama öyle bir jenerasyon geldi ki inanılmazdı gerçekten. Hangisini anlatayım İsmail'i mi, Fethi'yi mi, Kamuran'ı mı, Hakkı'yı mı, Nihat'ı mı, İlhan'ı mı, Ayhan'ı mı, hangi birini anlatayım? Müthiş başarılar yaşadılar, bizlere de harika duygular yaşattılar."

KİM LAN BU FETHİ!

Cemoğlu: Eyüp Kurtgöz adında bir sınıf arkadaşım vardı. İnegöllü olduğu için Bursa'daki 3-1'lik o tarihi maçta Bursalıların arasına oturmuş. Ortam çok gergin, Tribünler tıklım tıklım dolu. Bursa'nın ligdeki üçüncü yılı... Grup maçlarını lider bitiriyorlar. Bu sene kesin çıkarız diyorlar. Hakem düdüğü dudağına

almış maçı başlatmak üzere Fanatik Bursalılardan biri tribünden **“Ulan bu takımda Fethi varmış, kim lan bu Fethi”** diye bağıyor. İki üç kere bağıyor böyle. O arada da hakem maçı başlatıyor, santrayı bizimkiler yapıyor. 30’ncu saniyede golü buluyoruz. Ve golü Fethi atıyor. Bizim Eyüp arkadaş o bağırان ve henüz yerine oturmaya fırsat bulamayan adama dönüyor **“Amca Fethi’yi soruyordun, işte golü atan Fethi”** diyor. Adam, Eyüp’e bir tokat patlatıyor. Eyüp maçın sonuna kadar bir daha ağzını açamıyor.

SANKİ RÜYADA GİBİYİZ

Play-Off’un son maçında artık Birinci Lig’e çıkacağımız belli olmuştu. Eskişehir’deki maçta 12 Haziran 1966’da Güneşspor’u 3-1 yeniyoruz. Takım şampiyon. Taraftarlar ve futbolcular tek bir vücut gibi, sanki rüyada gibiyiz... Cadde ve sokaklara bayraklar asılıyordu. İşyerleri isteyen çalışanlarına izin veriyordu. Herkes Eskişehirspor ile yatıp Eskişehirspor ile kalkıyordu. Tüccarından kamu görevlisine, sendikacısından işçisine müdüründen memuruna kadar... Takıma inanılmaz bir sevgi vardı. Birlik ve beraberlikte inanılmazdı. Şampiyonluk tıpkı masallarda olduğu gibi günlerce kutlandı. Böyle büyük bir aşkı, böyle sevdayı her yerde görmek herhalde mümkün değildi.

ESES’E ŞİİR YAZDI

Cemoğlu: Türkçe dersimize giren Ahmet Sevimli bir gün sınıfta şiir yarışması yaptı. O güne kadar hayatımda hiç şiir yazmamışım. Türkçe dersinden sürekli 10 alıyorum. Düşündüm ne yazabilirim acaba

Eskişehirspor, 12 Haziran 1966'da Eskişehir'deki maçta Güneşspor'u 3-1 yenerek Birinci Lig'e yükseldi. Futbolcular şampiyonluk sevincini şeref turu atarak böyle kutladı.

Kurulduğu yıl İkinci Lig'de (TFF 1. Lig) mücadele etmeye başlayan Eskişehirspor, sezon sonunda play-off oynamaya hak kazandı. Son maçında Güneşspor ile karşılaşan kadromuz ve bazı yöneticiler maç öncesinde görülüyor.

diye. Aklıma Eskişehirspor geldi. Türkiye liglerinde rüzgar gibi esiyor. Ve yazdığım Eskişehirspor şiiri birinci seçildi. Ödül olarak da Ahmet Sevimli Hocam'dan Kılıçoğlu Sineması için bir bilet kazanmıştım. Hayatımda yazdığım tek şiir Mehmetçik Ortaokulu'nun aylık gazetesinde de yayınlanmıştı.

İSMAİL ARCA

Eskişehirspor'un 52 yıllık tarihinde yüzlerce futbolcu büyük izler bırakmıştır. Her biri kuşkusuz şükranla anılmaktadır. Ama benim için İsmail Arca'nın yeri çok ayrıdır. 1965 yılında giydiği Eskişehirspor formasını 1982 yılına kadar aralıksız 17 sezon onurla taşımış ve Siyah Kırmızı forma altında 520 resmi maça çıkarak büyük bir rekorun sahibi olmuştur. Ayrıca Milli müsabakaların oldukça az oynandığı ve anadolu takımlarından çok az futbolcunun milli takım kadrosuna davet edildiği o yıllarda, çeşitli kategorilerde 53 kez ay yıldızlı formayı giyerek TFF tarafından altın madalya ile onurlandırıldı. Ayrıca A Milli Takım'da Fatih Terim, Şenol Güneş, Mustafa Denizli, Cemil Turan, Rasim Kara gibi Türk Futbol Tarihi'nin en önemli spor adamlarının da 9 kez kaptanlığını yaptı.

İsmail ARCA

ESKİŞEHİRSPOR

1965 de kuruldu
Hemen ününü duyurdu
Aziz Bolel'in emeğiyle
Futbolcuların gayretiyle

Kaleyi panter Hakkı bekler
Ona vızgelir korneller firikikler
Hasan Mahmut görevini yapar
İlerde Fethi nefis goller atar

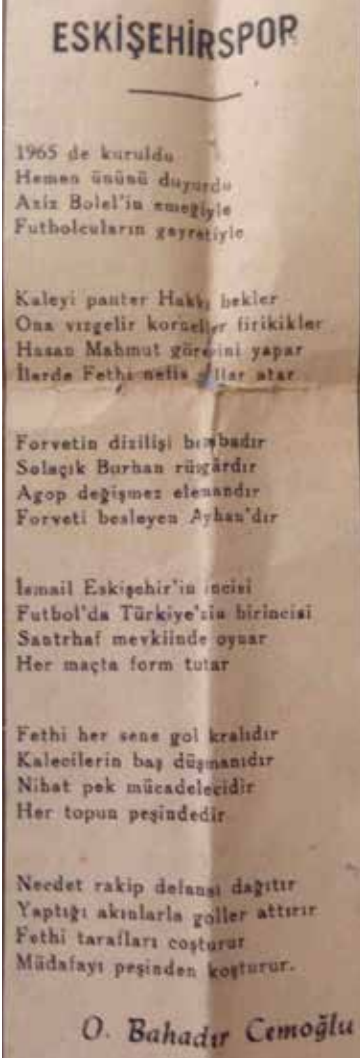
Fortvetin dizilişi bombadır
Solaçık Burhan rüzgardır
Agop değişmez elemandır
Forveti besleyen Ayhan'dır

İsmail Eskişehir'in incisi
Futbol'da Türkiye'nin birincisi
Santrhaf mevkiinde oynar
Her maçta form tutar

Fethi her sene gol kralıdır
Kalecilerin baş düşmanıdır
Nihat pek mücadelecedir
Her topun peşindedir

Necdet rakip defansı dağıtır
Yaptığı akınlarla goller attırır
Fethi tarafları coşturur
Müdafayı peşinden coşturur

O. Bahadır CEMOĞLU

ESES KOCALARIMIZI BİZE İADE ETSİN

Şehirdeki Eskişehirspor sevgisinin hangi boyutlara geldiğini anlatan bu mektubu annemin ağzından yazarak Hürriyet Gazetesine göndermiştim. 29 Mart 1969 tarihinde Tahsin Öztin'in yönettiği **“Serbest Kürsü”** köşesinde yayınlanan mektup şu şekildeydi:

Eşim 700 lira maaşlı bir memur ve Eskişehirspor'un koyu bir hastasıdır. Eve Kırmızı-Siyah renklerden başka renkli bir eşya sokmamaktadır. Evet, bu Eskişehirspor yüzünden ailevi durumum çekilmez bir hale geldi. Eskişehirspor'u ben dahil 4 çocuğumdan daha fazla sevmektedir. Ayrıca Eskişehirspor'un her deplasmanına gidip ortalama 100 lira harcamakta ve bunu çocuklarının nafakasından kesmektedir. Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, Eskişehirspor kazanınca sevinçten, yenilince üzüntüden komaya girinceye kadar içmektedir. Bunun tabii neticesi olarak da evde, huzursuzluk çıkarmaktadır. Bu durum sadece benim başımda değil, bütün Eskişehirli hanımların başındadır. Şehrimizin kulübü şehirce tutulur ama böyle hastaca tutmak bizleri çileden çıkarıyor. Sorarım size şimdi, bu durumda biz nasıl olur da Eskişehirspor'u tutar ve onun muvaffakiyeti için çalışırız? Kocalarımızı bize iade etsin başka ihsan istemiyoruz...

F. CEM

NOT: Tahsin Öztin şehirde tepkilere neden olmasın diye mektubun sonuna annemin adını (Ferdane Cemoğlu) yazmamış, F. CEM rumuzuyla yayınlamıştı.

1965-66 sezonunda bir maçtan sonra soyunma odasında yaşanan galibiyet sevinci objektiflere böyle yansımış.

Hakkı Aygün

Muzaffer Çil

Mehmet Dülger

İlhan Çolak

Yıl 1965.... Eskişehirspor henüz yeni kurulmuş. İlk kez bir araya gelen genç oyuncular Eskişehir Atatürk Stadı'nda hocaları Abdullah Matay nezaretinde yapacakları bir antrenman öncesinde objektiflere neşe içinde poz veriyorlar...

OSMANBAHADIRCEMOĞLU

1951 yılında Eskişehir’de doğdu. 1969 yılında TCDD Çırak Okulu’ndan mezun oldu. TÜLOMSAŞ’ta 30 yıl çalıştıktan sonra emekliye ayrıldı. Sırasıyla Demirspor Genç, Güllükspor, Çimentospor, Erzincan Karagücü ve Çağlarspor’da

yaklaşık 10 yıl amatör olarak futbol oynadı. Milli İrade ve Şehir Gazetelerinde köşe yazarlığı yaptı. Milliyet’in tertiplelediği bulmaca şampiyonasında Türkiye Birincisi oldu. ES TV’de Günaydın Eskişehir ve Spor Panorama programlarını yönetti. Beş yıldır Anadolu Gazetesi spor servisinde görev yapmaktadır. Gönül Hanım’ın 38 yıldır hayat arkadaşı olan Cemoğlu’nun, Oğuzhan (37) ve Mete (24) adında iki oğlu ve Nil adında beş yaşında bir torunu bulunuyor.

İSMAİL ALKILIÇGİL

Bulgaristan’ın Lom şehrinde 1928 yılında doğdu. Erkek Sanat Enstitüsü’nden mezun oldu. Üç erkek çocuk, altı torun sahibi olan Alkılıçgil, profesyonel gazeteciliğe 1960 yılında Hür Vatan Gazetesi’nde başladı. 1963’te Hürriyet Gazetesi’ne geçen Alkılıçgil, 1979-1981 yılları arasında Eskişehir Gazeteciler

Cemiyeti Başkanlığı görevinde bulundu. Emekliyken Sakarya Gazetesi’nde görev aldı. Alkılıçgil, 75 yaşında 28 Aralık 2003’te vefat etti. Kitapta yer alan fotoğrafların çoğu Alkılıçgil’e aittir.

Aslen Yozgatlı olan Cihan Yıldırım, tüm yaşamını Eskişehir’de geçirdi. 2003’ten beri gazetecilik yapan Yıldırım, ikinci kitabı olan Efsane Nasıl Doğdu’da Eskişehirspor’un kuruluş yıllarını ele aldı. Yıldırım, Eskişehir’in en önemli markası ve ortak paydası olan Eskişehirspor’un ilk yıllarına ait bilgi ve anıları gelecek kuşaklara aktarmayı amaçladı. Kitapta Kırmızı Şimşekler’in nasıl kurulduğu, hangi takımların bir araya geldiği, kimlerin transfer edildiği, ilk başkan, ilk maçlar ve ilk golü kimin attığı gibi bilgiler yer alıyor. Çalışma için Osman Cemoğlu ile görüşen Yıldırım, ilham veren hikâyeyi bu kitapta topladı.

ISBN : 978-605-137-677-6